

SLOŽENÍ A HODNOCENÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Školní rok: 2022/2023

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury se skládá ze státní části - didaktického testu a profilové části - písemné práce a ústní maturitní zkoušky.

1. DIDAKTICKÝ TEST

Didaktický test je hodnocen **uspěl(a)/neuspěl(a)** a jeho výsledek se nezapočítává do výsledné známky z českého jazyka a literatury. V případě, že je žák u didaktického testu neúspěšný, musí jej opakovat v náhradním termínu.

2. PÍSEMNÁ PRÁCE

Písemná práce je součástí profilové zkoušky.

2. 1 Zadání písemné práce z českého jazyka a literatury

Žák dostane na výběr čtyři zadání. Zadání písemné práce je tvořeno **názvem** tématu, případně výchozím textem nebo výchozími texty různého charakteru a **způsobem zpracování**, tzn. vymezením slohového útvaru nebo požadované komunikační situace. Součástí výchozího textu k zadání může být i obrázek, graf.

Žák může do své písemné práce funkčně začlenit výchozí text. Pouhé opsání výchozího textu se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, nejedná se o autorský text žáka, který bychom mohli hodnotit. Totéž platí, pokud žák doslovně převeze téma zadání jako nadpis (nepočítá se do rozsahu).

Zadání písemné práce jsou stejná pro všechny žáky obou oborů vzdělávání. Každý žák obdrží zadání v tištěné podobě.

Při práci je povoleno užívat Pravidla českého pravopisu. Škola navíc zajistí minimálně jeden výtisk do každé učebny.

2.2 Rozsah písemné práce

Minimální rozsah je **250 slov**. U administrativního stylu je rozsah snížen na minimum 200 slov, maximální počet slov není stanoven.

Počítání slov.

Jako jedno slovo se počítají:

- předložky jednoslovné (s = 1 slovo; za účelem = 2 slova)
- spojky, zájmena
- citoslovce (ach ouvej = 2 slova)
- zkratky a zkratková slova (ZUŠ = 1 slovo; Čedok = 1 slovo)
- víceslovná vlastní jména a názvy (Petra Nováková = 1 slovo; Kutná Hora = 1 slovo)
- číslovky (5 lidí = 2 slova; pět lidí = 2 slova; sedm set dvacet korun = 2 slova)
- rozepsané datum (29. října 2020 = 1 slovo; V Olomouc 25. října 2020 = 3 slova)

- adresy (anka@seznam.cz = 1 slovo, Werichova 20 = 1 slovo, 779 00 Olomouc = 1 slovo)
- složená přídavná jména (česko-anglický slovník = 2 slova)

2.3 Čas (délka konání) písemné práce

Na vypracování práce je vymezeno **120 minut** (včetně času na výběr zadání).

2.4 Způsob záznamu

Žák dostane záznamový arch, do kterého bude práci psát, pouze na základě posudku z pedagogicko-psychologické poradny umožní škola psaní písemné práce na počítači. Žáci mohou psát psacím i tiskacím písmem. V případě psaní pouze velkými tiskacími písmeny musí žák označit (zakroužkováním, podtržením apod.) všechna písmena, která mají být velká, včetně začátků vět.

2.5 Psaní konceptu žákem

Žák si může do záznamového archu psát koncept své písemné práce, je však nutné ho označit, že se jedná o koncept (tzv. nanečisto), který nebude předmětem hodnocení pověřeným učitelem.

2.6 Kritéria hodnocení písemné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

Písemná část maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury je hodnocená v níže uvedených 3 kritériích, výsledné hodnocení písemné práce je součtem udělených bodů za jednotlivá kritéria. Kritéria hodnocení písemné práce:

I) Zpracování zadání

I. A Text odpovídá zadanému tématu

I. B Text odpovídá zadané komunikační situaci a zároveň zadanému slohovému útvaru

II) Pravopis a slovní zásoba

II. A Výskyt pravopisných a tvaroslovných chyb

II. B Slovní zásoba a její využití

III) Výstavba větných celků a kompozice

III. A Výstavba větných celků a syntaktické prostředky, čtenářský komfort adresáta

III. B Kompozice, členění textu, argumentace

Každé dílčí kritérium je hodnoceno body na škále v následujícím rozmezí 0-1-2-3-4-5, **maximální dosažitelný počet bodů je 30.**

V případě nesplnění kritéria I. A a I. B nebo rozsahu je práce hodnocena 0 body a žák neprospěl.

HRANICE ÚSPĚŠNOSTI:

ŽÁK MUSÍ ZÍSKAT 12 A VÍCE BODŮ, ABY U PÍSEMNE PRÁCE PROSPĚL.

2.7 Postup při hodnocení opsané písemné práce

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení. V takovém případě písemná práce nesplňuje stanovený minimální rozsah, a je tedy celkově hodnocena 0 body a žák neprospěl.

2.8 Výchozí text k zadání písemné práce (je-li součástí zadání)

V zadání je uvedeno, zda a jakým způsobem má být výchozí text ve vlastní práci použit. Některé typy výchozích textů slouží jako inspirační zdroj, jiné přinášejí základní informace pro zpracování písemné práce nebo pokyny k napsání práce.

Některé funkce výchozího textu:

- a) Inspirativní funkce: výchozí text má v rámci zadání různé funkce-může být inspirací, navozovat atmosféru k psaní, tak tomu bývá především u útvarů uměleckého stylu. Např. v případě líčení nebo vypravování.
- b) Specifikovaná funkce: pokyny k napsání práce. V zadání může být také přímo uvedeno, jak s výchozím textem zacházet - např. u vypravování může výchozí text tvořit začátek nebo konec vypravování (ve zpracování je pak přesně uvedeno: vypravování, které je zakončeno výchozím textem, nebo vypravování, které má na výchozí text navazovat).
- c) Informativní funkce: může také poskytovat informace, které je třeba využít při tvorbě textu: např. uvedení informace k napsání motivačního dopisu / žádosti nebo uvedení základních informací pro vysvětlení nějakého problému, z nichž má žák při tvorbě vyjít.

2.9 Hodnocení žáků s přiznaným uzpůsobením podmínek

Žákům s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky (PUP MZ) se poskytuje podpora během vypracování písemné práce, a to na základě úpravy podmínek stanovených v posudku pedagogicko-psychologické poradny (např. v podobě navýšení časového limitu pro napsání písemné práce o 25, 50, 75 nebo 100 procent).

Na základě posudku z pedagogicko-psychologické poradny je učitel hodnotící písemnou práci z českého jazyka povinen tolerovat diagnostikované symptomy žáka uvedené v posudku pedagogicko-psychologické poradny.

Pokud je v posudku pedagogicko-psychologické poradny uvedeno, že žák má možnost psát práci na počítači, je škola povinna mu tuto variantu umožnit na počítači, v jehož textovém programu jsou vypnuty automatické opravy.

3. ÚSTNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Předmětem ústní zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti, analýza a interpretace uměleckého a neuměleckého textu. Celkový počet nabízených literárních děl je 80.

Žák odevzdává ředitelce školy seznam 20 literárních děl sestavených na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce do 31. března 2023. Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden. Pracovní list dostává žák až po vylosování zadání, ústní zkouška se koná s pracovním listem.

Hodnotiteli ústní zkoušky jsou učitelé českého jazyka a literatury. Škola zachovává osvědčený princip dvou hodnotitelů (zkoušející a přísedící) a také přesné strukturace zkoušky, která umožňuje objektivnější hodnocení.

3.1 Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce

Světová a česká literatura do konce 18. st. – min. 2 literární díla

Světová a česká literatura 19. st. – min. 3 literární díla

Světová literatura 20. a 21. st. – min. 4 literární díla

Česká literatura 20. a 21. st. – min. 5 literárních děl

U literárního díla ze světové literatury je specifikováno vydání.

Pro žákův seznam literatury platí základní pravidla:

Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama.

A současně jeden autor může být zastoupen pouze dvěma díly.

3.2 Průběh ústní zkoušky

Žák si losuje číslo zadání/pracovního listu svého seznamu.

Pracovní list obsahuje: a) výňatek z uměleckého textu

b) výňatek z neuměleckého textu

Doba přípravy na ústní zkoušku je 15 minut.

Maximální délka samotné zkoušky je vymezena časem 15 minut.

Zkoušející vede zkoušku tak, aby bylo možné žáka ohodnotit ve všech dílčích částech zkoušky.

Přísedící během zkoušení připravuje podklady pro hodnocení žáka.

Žák začíná charakteristikou uměleckého text (10 minut), poté provede rozbor neuměleckého textu (5 minut).

Zkouška probíhá formou dialogu, zkoušející respektuje individuální projev žáka.

Ústní část maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury je hodnocená v níže uvedených 4 kritériích, výsledné hodnocení ústní zkoušky je součtem udělených bodů za jednotlivá kritéria.

3.3 Kritéria hodnocení ústní zkoušky

1) ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU

I. část: téma a motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr

II. část: vypravěč / lyrický subjekt, postava, vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršová výstavba

III. část: jazykové prostředky

2) LITERÁRNĚHISTORICKÝ KONTEXT LITERÁRNÍHO DÍLA

3) ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU

I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace

II. část: funkčně stylové charakteristiky textu, jazykové prostředky

Maximální dosažitelný počet bodů je v analýze neuměleckého textu **8 bodů**.

4) VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A SE ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY

První a třetí kritérium je rozčleněno na dílčí kritéria, žák je tedy hodnocen celkem v 7 oblastech.

Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno na bodové škále 0–1–2–3–4.

Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy 28.

Minimální dosažená hranice úspěšnosti v ústní zkoušce je 13 bodů.

Při počtu bodů 12 žák neuspěl.

3.4 Hodnocení žáků s přiznaným uzpůsobením podmínek

U ústní zkoušky (touto formou se zkoušky konají pouze v profilové části) se zmíněné navýšení časového limitu v rozmezí 25–100 % vztahuje pouze na přípravu k ústní zkoušce.

Žákovy speciální vzdělávací potřeby jsou pak zohledněny zejména během řízeného rozhovoru. Zkoušející volí takový způsob, který vyhovuje speciálním vzdělávacím potřebám žáka (např. pomalé tempo, opakování otázek, návodné otázky, citlivý oční kontakt...).

Kritéria hodnocení výsledků zkoušek žáků s PUP MZ jsou shodná s kritérii hodnocení intaktních žáků.

3.5 Celkové hodnocení profilové zkoušky z českého jazyka a literatury

Výpočet výsledku písemné práce a ústní zkoušky vyjádřený procentními body se provede podílem dosaženého bodového výsledku žáka z dané zkoušky a maximálního dosažitelného počtu bodů z dané zkoušky, vynásobeným 100. Výsledné procento se přepočítá na známku.

V případě profilové zkoušky z českého jazyka a literatury se hranice úspěšnosti a výsledné hodnocení žáka stanoví váženým průměrem známek získaných v jednotlivých dílčích zkouškách, a to s následujícími váhami jednotlivých dílčích zkoušek:

- **písemná práce: 40 %**
- **ústní zkouška: 60 %**

Úspěšné složení celé zkoušky z českého jazyka a literatury je podmíněno úspěšným složením všech tří dílčích zkoušek= písemné práce, ústní zkoušky a didaktického testu.

Pokud žák u maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury neuspěje, opakuje jen tu dílčí část, u které neuspěl, profilové nebo státní části zkoušky.

Podrobný popis jednotlivých kritérií a dílčích kritérií a charakteristik pro jednotlivá bodová pásma je uveden v příloze A, která je nedílnou součástí tohoto sdělení.

Vypracovala: Mgr. Hana Serbusová

V Praze dne 1. 9. 2022

Příloha A: Tabulky hodnocení MZK z Českého jazyka a literatury